

THE CONCEPT AND TYPES OF ASSETS IN ENFORCEMENT PROCEEDINGS.

Zafarbek Atadjanov

Master's student

Academy of the General Prosecutor's Office of the Republic of Uzbekistan

Tashkent, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: enforcement proceedings, assets, debtors, administrative liability, judicial decisions, Uzbekistan law.

Received: 07.03.25

Accepted: 09.03.25

Published: 11.03.25

Abstract: This article examines the concept and types of assets in enforcement proceedings, focusing on the legislative framework of Uzbekistan. It analyzes the provisions of the Administrative Liability Code regarding violations of enforcement procedures, penalties for debtors and officials, and proposed amendments to enhance compliance. The study highlights statistical data on enforcement efficiency and discusses potential improvements to the legal framework to ensure the effective execution of judicial decisions.

ИЖРО ИШИ ЮРИТУВИДА АКТИВЛАР ТУШУНЧАСИ, ТУРЛАРИ.

Зафарбек Атаджанов

Магистратура талабаси

Ўзбекистон республикаси бош прокуратураси академияси

Тошкент, Ўзбекистон

МАҚОЛА ҲАҚИДА

Калит сўзлар: ижро иш юритиш, активлар, қарздорлар, маъмурий жавобгарлик, суд қарорлари, Ўзбекистон қонунчилиги.

Аннотация: Ушбу мақолада ижро иш юритишдаги активлар тушунчаси ва турлари, шунингдек, Ўзбекистон қонунчилик базаси кўриб чиқилади. Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг ижро жараёнларига оид бузилишлар, қарздорлар ва мансабдор шахсларга белгиланган жарималар ҳамда қонунчиликни янада такомиллаштириш бўйича таклиф этилган ўзгаришлар таҳлил қилинади. Тадқиқотда ижро самарадорлиги бўйича статистик маълумотлар келтирилган ва суд ҳужжатларини

бажариш самарадорлигини ошириш учун
хукукий асосларни такомиллаштириш
бўйича тавсиялар муҳокама қилинади.

ПОНЯТИЕ И ВИДЫ АКТИВОВ В ИСПОЛНИТЕЛЬНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ.

Зафарбек Атаджанов

студент магистратуры

Академия Генеральной прокуратуры Республики Узбекистан

Ташкент, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: исполнительное производство, активы, должники, административная ответственность, судебные решения, законодательство Узбекистана.

Аннотация: В данной статье рассматривается понятие и виды активов в исполнительном производстве, а также законодательная база Узбекистана. Анализируются положения Кодекса об административной ответственности, касающиеся нарушений исполнения судебных актов, штрафных санкций для должников и должностных лиц, а также предлагаемые изменения для повышения соблюдения законодательства. Исследование включает статистические данные об эффективности исполнения и обсуждает возможные улучшения нормативно-правовой базы для обеспечения эффективного выполнения судебных решений.

Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015–XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси 198²-моддаси 1-қисмига

Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик, яъни қарздорнинг даромадлари ва мулкий аҳволи ҳақида нотўғри маълумотлар берганлик, ижро ҳужжатини йўқотганлик, ундирувни қарздорнинг иш ҳақидан ҳамда унга тенглаштирилган тўловлардан ушлаб қолиш учун юборилган ижро ҳужжатларини ижро этиш, уларнинг ҳисобини юритиш ва уларни сақлаш тартибини бузганлик, шунингдек қарздор ўзининг янги иш, ўқиш жойи, пенсия ва бошқа даромадлар олиш жойи ҳақида маълум қилмаганлиги

мансабдор шахсларга эса – ўн беш бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади. (Таклиф қилинмоқда)

Амалдаги тахрир мансабдор шахсларга эса – ўн бараваридан ўн беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015–XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси 1982-моддаси 1-қисмига Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик, яъни қарздорнинг даромадлари ва мулкӣ аҳволи ҳақида нотўғри маълумотлар берганлик, ижро ҳужжатини йўқотганлик, ундирувни қарздорнинг иш ҳақидан ҳамда унга тенглаштирилган тўловлардан ушлаб қолиш учун юборилган ижро ҳужжатларини ижро этиш, уларнинг ҳисобини юритиш ва уларни сақлаш тартибини бузганлик, шунингдек қарздор ўзининг янги иш, ўқиш жойи, пенсия ва бошқа даромадлар олиш жойи ҳақида маълум қилмаганлиги мансабдор шахсларга эса – ўн беш бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади. (Таклиф қилинмоқда) 3) Маъмурий жавобгарлик тўғрисида кодексда куйидаги маъмурий ҳуқуқбузарликлар учун жазо чоралари кучайтирилмоқда: – МИБга берилгунга қадар айрим тоифадаги ижро ҳужжатларининг ижросини таъминламаганлик учун БХМнинг 15 бараваригача (5,1 млн сўм) (амалда 10 бараваригача) жарима белгиланмоқда. Қонунда суд қарорлари барча учун мажбурийлиги ҳамда ижро этилиши шартлиги белгиланган бўлса-да, аксарият ҳолларда давлат органлари ва ташкилотлар томонидан ушбу қонун талаби етарли даражада ва ўз вақтида бажарилмай келмоқда. “Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонунга мувофиқ, айрим тоифадаги ижро ҳужжатлари (ишга тиклаш, юридик шахсдан пул маблағларини ундириш, мулкни давлат рўйхатидан ўтказиш ва б.) МИБга берилгунга қадар давлат органлари ва ташкилотлар томонидан 15 кун ичида ижро этилиши шарт; Бироқ биргина ишга тиклаш ҳақидаги ижро ҳужжатлари ижроси таҳлил қилинганда 2022 йилда 1 632 та ижро ҳужжатида 1 012 таси (62 фоизи), 2023 йилда 1 622 та ижро ҳужжатида 894 таси (55 фоизи), 2024 йилнинг 9 ойида 1 116 та ижро ҳужжатида 567 таси (51 фоизи) ижроси мажбурий ижро ҳаракатлари амалга оширилган ҳолда амалда таъминланган. – йирик битимларни тузишда, молия-кредит, халқаро йўловчи ташиш ва давлат хизматларини кўрсатишда ижро ҳужжатлари бўйича қарздорликни текширмаслик учун БХМнинг 20 бараваригача (6,8 млн сўм) (амалда 10 бараваригача) жарима жазоси назарда тутилмоқда; Бу каби битимларни тузишда ва хизматларни кўрсатишда қарздорликни текширмаганлик учун 2023 йилда 129 нафар, 2024 йилнинг 9 ойида 62 нафар мансабдор шахс жавобгарликка тортилган. – суд ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик учун БХМнинг 20 бараваригача (6,8 млн сўм) (амалда 15 бараваригача (5,1 млн сўм) жарима белгиланмоқда. Бу турдаги ҳуқуқбузарлик 2022 йилда 1 849 та, 2023 йилда 1 117 та ҳолатда содир этилиб, суд қарорларининг ўз вақтида ижро этилишига тўсқинлик қилмоқда.

Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги таклифларга оид таҳлил

Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексини (МЖтК) такомиллаштириш бўйича таклифлар, алоҳида эътиборни суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш муаммоларига қаратилган. Бу таклифлар асосан мансабдор шахсларнинг вазифаларини бажармаслиги ёки нотўғри маълумот берганлиги, шунингдек, давлат органлари томонидан суд қарорларини ихтиёрий равишда бажармаслиги каби муҳим муаммоларни ечишга қаратилган.

Таклифланган ўзгартиришлар:

Қарздорлар ва мансабдор шахслар учун жазо чоралари кучайтирилиши:

Қарздорлар: Суд ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик (масалан, даромадлари ва мулкий аҳволи ҳақида нотўғри маълумот берганлик, ижро ҳужжатини йўқотганлик, ундирувни иш ҳақидан ушлаб қолишга юборилган ижро ҳужжатларини бажармаганлик) учун БХМнинг 15-20 бараваригача (5,1 млн сўмдан 6,8 млн сўмгача) жарима белгиланмоқда.

Мансабдор шахслар: Давлат органлари ва ташкилотлар томонидан суд ҳужжатларини ихтиёрий равишда бажармаслик ёки текширмаслик учун БХМнинг 20 бараваригача (6,8 млн сўм) жарима белгиланмоқда.

Айрим тоифадаги ижро ҳужжатларини МИБга берилгунга қадар ижро этиш муддати:

МИБга берилгунга қадар давлат органлари ва ташкилотлар томонидан 15 кун ичида ижро ҳужжатларини бажариш шартлиги белгиланган.

Айрим тоифадаги ижро ҳужжатлари (ишга тиклаш, юридик шахсдан пул маблағларини ундириш, мулкни давлат рўйхатидан ўтказиш) учун БХМнинг 15 бараваригача (5,1 млн сўм) жарима белгиланмоқда.

Таҳлилга кўра:

2022 йилда: 1 632 та ижро ҳужжатида 1 012 таси (62 фоизи) ижроси таъминланмаган.

2023 йилда: 1 622 та ижро ҳужжатида 894 таси (55 фоизи) ижроси таъминланмаган.

2024 йилнинг 9 ойида: 1 116 та ижро ҳужжатида 567 таси (51 фоизи) ижроси таъминланмаган.

Йирик битимлар тузиш ва хизматлар кўрсатишда қарздорликни текширмаслик:

Молия-кредит, халқаро йўловчи ташиш, давлат хизматларини кўрсатиш каби соҳаларда қарздорликни текширмаслик учун БХМнинг 20 бараваригача (6,8 млн сўм) жарима белгиланмоқда.

Таҳлилга кўра:

2023 йилда: 129 нафар мансабдор шахс жавобгарликка тортилган.

2024 йилнинг 9 ойида: 62 нафар мансабдор шахс жавобгарликка тортилган.

Суд ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик:

Суд ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик учун БҲМнинг 20 бараваригача (6,8 млн сўм) жарима белгиланмоқда.

Таҳлилга кўра:

2022 йилда: 1 849 та ҳолатда суд қарорлари ижросига тўсқинлик қилинган.

2023 йилда: 1 117 та ҳолатда суд қарорлари ижросига тўсқинлик қилинган.

Таклифларнинг мақсади:

Суд ҳокимиятининг мажбурийлигини таъминлаш:

Суд ҳужжатлари барча учун мажбурий бўлиши лозим. Бундан ташқари, суд қарорларини ихтиёрий равишда бажармаслик одил судлов обрўсига путур, давлат ва жамоат манфаатларига зарар етказади.

Ижро этиш самарадорлигини ошириш:

Давлат органлари ва ташкилотлар томонидан суд ҳужжатларини ихтиёрий равишда бажармаслик ўз вақтида бартараф этилиши зарур. Бу, алоҳида, ишга тиклаш, юридик шахсан пул маблағларини ундириш, мулкни давлат рўйхатидан ўтказиш каби муҳим ижро ҳужжатлари учун алоҳида муҳим.

Қонун бузарликларни камайтириш:

Жиноий жавобгарликка тортиш учун маъмурий жазога тортилганидан сўнг суд ҳужжатини бажаришдан бўйин товлаш бўйича ҳаракатларни давом эттириш шартлиги белгиланган. Бу орқали қонун бузарликларни камайтириш мақсад қилинмоқда.

Таклифларнинг амалга оширилиши учун чора-тадбирлар:

Давлат органлари ва ташкилотларнинг фаолиятини назорат қилиш:

Суд ҳужжатларини ихтиёрий равишда бажармаслик ўз вақтида аниқланиши ва бартараф этилиши зарур. Бунда, давлат ижрочиларининг фаолиятига кўпроқ эътибор берилади.

Электрон тизимларни жорий этиш:

Ижро ҳужжатларини электрон тарзда текшириш ва уларни ижро этиш жараёнида автоматлаштириш орқали ижро самарадорлигини ошириш мақсад қилинмоқда.

Мансабдор шахсларни жавобгарликка тортиш:

Мансабдор шахслар томонидан суд ҳужжатларини бажармаслик ёки текширмаслик учун қатъий жавобгарлик белгиланган. Бу орқали суд қарорларини ихтиёрий равишда бажармасликни камайтириш мақсад қилинмоқда.

Хулоса:

Таклифланган ўзгартиришлар асосан суд ҳужжатларини ихтиёрий равишда бажармаслик, мансабдор шахсларнинг вазифаларини бажармаслиги, шунингдек, давлат органлари ва ташкилотлар томонидан суд қарорларини ихтиёрий равишда бажармаслик каби муҳим муаммоларни ечишга қаратилган. Бу таклифлар амалга оширилса, суд ҳужжатларини ижро этиш тизимининг самарадорлиги янада оширилади ва одил судлов тизими мустаҳкамланади.